

ратури і, водночас, переконуванні людей у тому, що вони належать до однієї нації [Див.: 1, 82-83].

Спроба окремих політичних лідерів розколоти суспільство України на нещодавніх президентських виборах підтверджує необхідність та нагальність консолідації нашого суспільства у формуванні єдиної національної ідентичності.

Література:

1. Когут З. Коріння ідентичності: студії з ранньомодерної та модерної історії України / Пер. з англ. – К.: Критика, 2004. – 352 с.

*Луценко О.А. – канд. філос. н.
(Суми, СДПУ)*

ГЕНДЕРНА ОСВІТА ЯК СКЛАДОВА СУЧАСНОГО ДЕМОКРАТИЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ

Як відомо, Україна прагне стати повноправною частиною європейської спільноти, наблизившись до останньої за основними соціально-економічними показниками та стандартами життя. Але демократичний розвиток європейських країн другої половини ХХ сторіччя невіддільний від суттєвих перетворень у гендерній свідомості та гендерних відносинах їхніх громадян. Після проголошення незалежності Україна обрала орієнтиром свого розвитку демократичне суспільство, яке означає рівні можливості для всіх громадян незалежно від соціального стану, етнічного походження, статі. Одним із принципів існування сучасного демократичного громадянського суспільства є формування суспільства гендерної рівності.

Гендерна рівність трактується як рівний соціальний стан, незалежність, відповідальність й участь обох статей у всіх сферах суспільного й приватного життя. Центральною ідеєю гендерної рівності є ідея рівної всеосяжної участі жінок і чоловіків у житті суспільства.

При розробці ООН щорічного Звіту про людський розвиток в країні одним з найважливіших критеріїв, який приймається до розгляду, є **Ступінь Гендерного розвитку (СГР)**. Це складний коефіцієнт, який включає три перемінні, що відбивають участь жінок в прийнятті політичних рішень, їх професійні можливості та рівень заробітної платні. В середині 90-х рр. СГР в Україні дорівнював 0,36, а в перші роки третього тисячоліття 0,411 і наша країна посідала 65 місце серед 78 країн, для яких він розраховувався.

Отже, Україна перебуває тільки на початку формування гендерної демократії і творення нової суспільної і політико-державної системи, в якій чоловіки і жінки розглядаються як рівні суб'єкти.

Українські гендерологи стверджують, що стереотипи масової свідомості сьогодні стають одним із найпотужніших чинників, що заважають

формуванню в Україні суспільства гендерної рівності. Суттєвим чинником, спрямованим на переборення гендерних стереотипів, виступає гендерна просвіта і освіта. Знищення всіх форм дискримінації людини, дискримінації чоловіків та жінок на основі розроблених гендерних стратегій розвитку освіти є однією з умов реалізації прав людини та створення правової демократичної держави на теренах України.

Саме з огляду на це технології та методи навчання з урахуванням гендерного компонента набувають особливої цінності. За останні роки в Європейському Союзі політика гендерної рівності як в суспільстві в цілому, так і в сфері освіти стала одним з пріоритетних напрямків діяльності, про що свідчить, наприклад, створення в 1996 р. міжнародної мережі гендерних досліджень при Гендерному інституті Лондонської школи економіки [1, 33]. Вважається, що суспільство не може бути в повній мірі демократичним, якщо воно зберігає в собі які-небудь форми дискримінації, включаючи гендерну. Окрім ідеологічних чинників Gender Studies базуються на таких дуже важливих принципах методології як 1) тріангуляція (одночасне поєднання декількох методичних стратегій) та 2) колаборативне навчання як партнерське, співпраця. Пильну увагу до даної проблеми підтверджують і науково-практичні конференції, присвячені гендерній рівності в сфері вищої освіти, що регулярно з 1998 р. проводяться в Європі.

На нашу думку, впровадження гендерної концепції в освіту України буде максимально сприяти формуванню педагогічної парадигми, яка ґрунтується на ідеології рівноправ'я, а це, в свою чергу, сприятиме здійсненню особистісного (індивідуального) підходу в навчанні й вихованні дітей, підсилить потенціал педагогічної взаємодії, створить більш сприятливу ситуацію як для педагогів, так і для вихованців.

Розвиток гендерної освіти є невід'ємним компонентом побудови демократичного, толерантного суспільства, і деякі досягнення у цій сфері ми вже маємо. Саме суспільство стає гендерно-чутливим і приходить до розуміння гендерних проблем та необхідності їх вирішення. Момент реформування системи вищої освіти слід використати для впровадження гендерної проблематики на національному та регіональному рівнях.

Література:

1. Ярская – Смирнова Елена. Возникновение и развитие гендерных исследований в США и Западной Европе // Введение в гендерные исследования. Ч.1: Учебное пособие / Под ред. И.А.Жеребкиной – Харьков: ХЦГИ, 2001; СПб.: Алетейя, 2001. – С.17-48.

2. Gender Studies & Women's Studies. Directory. Resources in the Countries of Central & Eastern Europe, the former Soviet Union & Mongolia. 1999 Open Society Institute. All rights reserved. June 1999, Budapest. 248 p.